

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. II. Quid, & Quotuplex sit Usura, & quo Jure prohibita?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

ARTICULUS II.

Quid, & Quotuplex sit Usura, & quo Jure prohibita?

- I. Usura est lucrum immediate proveniens ex Mutuo: Unde non potest Mutuatario imponi, quod ponat, qua alias debet ex alia virtute a justitia; Nec potest aliquid ab eo exigi tanquam debitum ex gratitudine, praevio pacto saltem implicito.
- II. Usura alia est mentalis, alia realis, alia manifesta, alia palliata.
- III. Non est Usura mentalis mutuare cum spe, & intentione lucri, dummodo non interveniat pactum; Sicut nec est simonia Officium recitare intendendo distributiones.
- IV. Nec est Usura sperare ex Mutuo amicitiam; At probabilius hac non potest in pactum deduci.
- V. Non licet excitare Mutuatarium ad remunerationem tanquam debitam pro mutuo; licitum tamen est excitare illum ad aliquid omnino liberaliter donandum. Sed in praxi periculosum.
- VI. Quid si dubites, an Mutuatarius aliquid omnino tibi liberaliter donec?
- VII. Jure Civili, Canonico, & Naturali prohibetur Usura.

I. **U**Sura definitur, quod sit lucrum ex mutuo immediate proveniens. Dicitur primo *Lucrum*, hoc est acquisitio rei supra sortem indebita; ut si mutuans centum recipiat centum & unum: Quare non erit usura, si mutuem tibi, ut definas nocere, ut reddas depositum, vel debitum, &c., quia sic nullum lucrum reporto, seu non acquirō ultra sortem nisi id, quod alias erat mihi debitum ex justitia; Contra vero erit usura, si mutuem, ut praestes ea, ad quae te-

neris ex Charitate, aut ex Religione, aut ex Obedientia, aut ex Fidelitate, ut communiter docent apud Bonac. punct. 3. num. 15. contra Medin., Petrum Navar., & Valent. Ratio est, quia sic imponitur gravamen, ratione cuius tenetur Mutuatarius ad damna subsecuta, ad quae non tenetur, si omitteret, quae debet ex charitate, aut ex alia virtute distincta a justitia. Dicitur secundo, *Proveniens ex mutuo*, nam si proveniat lucrum ratione lucri cessantis, vel damni emergentis, vel aliunde, non erit usura. Dicitur tertio *Immediate*, nam si lucrum mihi proveniat non immediate ex mutuo, sed ex amicitia, vel gratitudine, non erit usura; ita tamen ut antecederet ne implicate quidem id sit deductum in pactum, nec exigatur tanquam debitum; proscripta enim est ab Innoc. XI. propos. 42. dicens: *Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigatur tanquam ex benevolentia, & gratitudine debitum, sed solum si exigatur tanquam debitum ex justitia*; Et sensus est, quod si aliquid ultra sortem exigatur tanquam debitum ex benevolentia, & gratitudine, & ex his titulis in pactum deducatur, procul dubio sit usura: Sicut pariter est simonia accipere pro re sacra aliquod temporale titulo gratitudinis, si id in pactum deducatur, ut ostendimus in Trutina thesaurum damnatarum exponendo thesaurum 45. ab Innoc. XI. proscriptam.

II. Quæritur primo; Quotuplex sit Usura?

Respondeo, dividi primo in Realem, seu Externam, & Mentalem, seu internam; Illa habetur, quando intervenit pactum saltem implicitum reddendi aliquid supra sortem; Mentalis vero habetur, quando mutuans intendit lucrum tanquam debitum ex mutuo, quamvis nullum pactum imponat. Unde fit, usuram, tribus modis accipi apud Doctores, Primo pro lucro di-

dicto supra sortem. Secundo pro Contractu, quo aliquid promittitur supra sortem vi mutui. Tertio pro ipsa voluntate lucrandi propter mutuum.

Dividitur secundo Usura in Manifestam, & Palliatam, seu implicitam; Illa habetur, quando manifeste intenditur lucrum; Hæc habetur, quando intentio lucri palliatur, & coloratur colore alterius Contractus; ut si venderem credito centum aureis rem, quæ numerata pecunia valet octoginta; idem enim hoc esset ac mutuare octoginta, ut reddantur post annum centum.

III. Rogabis, an semper sit usura mentalis mutuare cum spe, & intentione, quod aliquid supra sortem reddatur; cum dicatur Luca 6. 31. *Mutuum date nihil inde sperantes.*

Respondeo cum Molin., Less., & aliis apud Bonac. punct. 2., tunc committi usuram, quando speratur, vel intenditur lucrum immediate ex mutuo, tanquam debitum ex iustitia, seu si speretur lucrum non ex liberalitate Mutuatarii, sed tanquam pretium ex mutuo: Contra vero si speretur lucrum ex mutuo non immediate, sed mediante amicitia, vel gratitudine, vel liberalitate, & non tanquam pretium mutui, non committitur usura, sive huiusmodi lucrum minus principaliter speretur, sive principaliter, si ve sit causa impulsiva, sive finalis mutui. Ratio est, quia non committitur usura, nisi aliquid accipiatur ultra sortem ex mutuo ab eo, qui dat invite, & involuntarie mixte; quæ autem abque prævio pacto etiam implicito dantur ex amicitia, gratitudine, vel liberalitate, libere, & omnino voluntarie dantur. Præterea sicut committit simoniam Canonicus, quando Divinum officium recitat, ut percipiat distributiones tanquam pretium Divini Officii, non vero si Officium recitet, ut percipiat distributiones tanquam

quid annexum Divino Officio ad sui sustentationem, licet illas principaliter intendat; ita committit usuram, qui ex mutuo immediate intendit lucrum tanquam pretium mutui, non vero qui intendit mediante amicitia, quamvis causa finalis mutui sit lucrum. Non negaverim tamen, quod inordinate operaretur, tam qui recitando Divinum Officium principaliter tenderet lucrari distributiones, quam qui mutuando principaliter intenderet lucrum ex gratitudine; at sicut ille non committeret Simoniam, ita neque hic Usuram. Neuter autem peccaret, si principaliter ille recitaret Divinum Officium propter cultum Divinum, & minus principaliter, ut lucretur distributiones, & hic mutuando principaliter intenderet subvenire indigenti, & minus principaliter lucrum forte proveniens ex gratitudine mutuatarii.

Hinc sequitur primo, quod non committatur usura ab eo, qui mutuat indigenti, sperans illum gratum, & liberalem fore; esto non esset mutuaturus, nisi id sperasset: Sicut non committit Simoniam, qui inservit Episcopo sperans ejus amicitiam, & ea occasione Beneficium; quamvis non inserviret, nisi id lucraretur, ut docet Navar., Reginald., Bonac. loc. cit. contra Salon., & Bagn. Committitur tamen usura, si lucrum speretur tanquam debitum ex iustitia, sicut etiam si deinde mutuans exigat aliquid ultra sortem tanquam debitum ex gratitudine, vel benevolentia, ut diximus ex definitione Innoc. XI. damnantis proposit. 42., quæ habet: *Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigatur tanquam ex benevolentia, & gratitudine debitum, sed solum si exigatur tanquam ex iustitia debitum.*

IV. Sequitur secundo, non committi usuram ab eo, qui ex mutuo sperat amicitiam; quia amicitia est aliquid honestum, nec est pretio æstimabilis;

est

est enim extra pretium, ideoque ut notat Reginald. lib. 21. num. 189. suapte natura nec venditur, nec emitur, cum consistat in affectu voluntatis, quae non cogitur relate ad huiusmodi actus; ad usuram autem spectat, ut aliquid ex mutuo immediate speretur, quod de se sit pretio aestimabile.

Utrum autem possit in mutuo deduci amicitia in pactum, itaut non imponatur alia obligatio? Concedunt Sot., Navar., Azor., Reginald. loc. cit. lib. 25. num. 189. Sed verius negant Salon., Valent., Bonac. loc. cit., quia ex mutuo nulla potest imponi obligatio ex iustitia ponendi id, ad quod mutuarius alias non tenetur; atqui si in pactum deduceretur amicitia, & signa amicitiae, mutuarius vi pacti ad haec teneretur ex iustitia; ergo non potest sine labe usurae in pactum deduci.

V. Sequitur tertio, eum, qui excitat Mutuarium ad aliquid sibi tradendum in remunerationem mutui, esse acriter reprehendendum, cum usura sit exigere lucrum ex mutuo; Usuram tamen non committit, qui allicit, & excitat Mutuarium ad aliquid sibi ex liberalitate tradendum, quando verosimiliter credit illum ex liberalitate, & plene voluntarie tradere: Et idem docet Less. cap. 24. dub. 27. de famulo, qui sponte domino infervit non petens stipendium, ut hac ratione alliciat dominum ad procurandum sibi Beneficium, quamvis id in praxi periculosum sit; Idemque dicendum de eo, qui tradit munera, ut hac ratione trahat ad benevolentiam, & sic ex benevolentia obtineat, quod petiturus est.

VI. Quod si dubites, Num Mutuarius plene voluntarie, & ex liberalitate aliquid tibi tradat, an potius involuntarie mixte ex verecundia, & timore, ne alias deneges mutuum? Bonac. cum Less. cap. 20. num. 45. pu-

tat, quod non possis quicquam accipere, quia teneris cavere etiam periculum usurae; quamvis praesumendum sit, quod libenter tradat, si tradit animo hilari, & sponte sua, qui ceteroqui gratus, & liberalis est. Tambur. etiam V. *Mutuum* docet, quod si dubium sit, an aliquis Contractus sit usurarius, non potes lucrum accipere, quia possessio stat pro mutuuario, qui est certus dominus suae pecuniae, cum interim mutuans dubium titulum habeat eam retinendi.

VII. Quaeritur tertio; Quo jure prohibita sit Usura?

Respondeo, prohiberi non solum jure Canonico in Clement. de Usuris, & jure Divino apud Lucam 6. *Mutuum dantes, & nihil inde sperantes*, & Psalm. 14. *Qui pecuniam suam non dedit ad usuram*, &c.; sed etiam jure naturali, non secus ac furtum. Ratio est, quia contra rectam rationem est accipere plus, quam res valeat; atqui centum, quae mutuantur, non pluris valent, quam centum; ergo si plus accipiatur, contra rationem accipiuntur. Neque enim vendi potest usus pecuniae. Nam in mutuo usus rei non distinguitur ab ipsa rei substantia, quia usus talis rei est translatio dominii in Mutuarium, & veluti consumptio substantiae rei, (quod non habetur in commodato,) translato autem dominio, usus ejusdem rei pertinet ad Mutuarium dominum, unde non potest vendi a mutuante.

Neque dicas, Deuteronom. 22., usuras permitti. Nam sicut permittuntur meretrices ad vitandum majus malum, ita aliquando jure Civili permittuntur usurae, non tamen proinde licent; nisi forte Deus ex suo dominio absoluto vellet donare illas mutuanti: Sicut enim Israelitae spoliantes Aegyptum ex ordinatione Domini non commiserunt furtum, ita in casu nostro.